

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri a
datumom naslednjega dne ter stane
mesecno po polti D 10—, za ino-
semestvo D 18—, dostavljen na dom
D 11-50, na izkaznico D 10—
inzerati po dogovoru.
Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 1.

Poštnina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 1, 1. nad-
stropje. Telefon intern. št. 274.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — ŠTIS poslovalnica
v Ljubli. — 11.187.
Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, torek 16. januarja 1923.

Številka: 11.

Ponovni napadi Madžarov na romunsko mejo.

Koncentracija madžarskih čet ob meji se nadaljuje. — Romunska nota madžarski vladi.

Bukarešta, 15. jan. (Izv.) Vojaške oblasti poročajo, da so oddelki regularne madžarske vojske izvršili napade na romunsko mejo v bližini Oradismare ter da so se spopadli z romunsko obmejno stražo. Po triurnem boju so bili Madžari odbiti. Število mrtvih in ranjenih ni znano. Drugi napad je bil izvršen v bližini Arada. Moč madžarskega oddelka se ceni na 80 mož. —

Kljub protestu romunskega poslanika v Budimpešti se koncentracija madžarskih čet ob romunski meji nadaljuje.

Bukarešta, 15. jan. Romunska vlada je poslal madžarski ostro protestno noto, v kateri je zagrozila z vojaško intervencijo, če napadi na romunsko mejo ne prenehajo. Rok te note, ki ima značaj ultimata, poteče danes.

Volilna borba.

Razkol v radikalni stranki definitivni. — Rezolucija stranke.

Beograd, 15. jan. (Izv.) V političnih krogih je bila danes dopoldne razširjena vest, da je razkol med Pašićem in Protićem definitivni. Pašićevi pristaji so prigovarjali Protiću, naj opusti samostojno kandidacijo v Vojvodini, kar pa je Protić odbil. Vsled tega so se nasprotja med Pašićem in Protićem zelo poostрила. Protić namerava sedaj nastopiti tudi v Južni Srbiji, kjer ima med radikali mnogo pristašev.

Beograd, 15. jan. Vlada je na osnovi zakona za zaščito države prepovedala vse konference za osnovevanje nove proletarske stranke, kot naslednice razpuščene komunistične stranke. Voditelji snujó se proletarske stranke

— Prepovedane konference proletarske zemljoradniške stranke.

bodo poskušali osnovati novo stranko v okvirju zakonac.

Beograd, 15. jan. (Izv.) Na seji glavnega odbora zemljoradniške stranke sprejeta resolucija naglašja: 1. da zemljoradniška stranka v celi državi nikjer ne sklene sporazuma s kako drugo stranko; 2. da nastopi povsod z listo saveza zemljoradnikov; 3. kandidatura narodnih poslancev, kot nosilcev liste, kakor tudi svezkih kandidatov se mora vršiti strogo po statutu saveza zemljoradnikov. Nadaljne točke vsebujejo direktive za volitve ter obsojajo poskuse Avramovića in Komadinića kot izdajstvo strankinega programa na korist radikalcev.

Francozi nadaljujejo zasedbo ruhrskega ozemlja.

Nemški protesti. — Komunistične demonstracije v Franciji. — Francozi zasedajo tudi Bochum. — Nemčija sedejo tudi Essen.

Essen, 14. jan. (Izv.) Danes so dopeli v Steele in Warden novi, močni francoski vojaški oddelki, ki ostanejo navidezno na svojem sedanjem mestu.

London, 14. jan. (Izv.) Odbor strokovne zveze, predsednik delavske stranke ter parlamentarna frakcija delavske stranke so skupno obsodili francoski vpad v nemško ozemlje.

Pariz, 14. jan. (Izv.) V Saint Quentin so priredili danes komunisti demonstracijo proti zasedbi nemškega ozemlja. Pri povratku komunistov v Pariz je prišlo na več mestih do izgrediv. — Policija je imela precej posla, da je demonstrante razgnala. Več oseb je bilo aretiranih.

Pariz, 14. jan. (Izv.) Agence Havas doznava, da bodo Francozi dne 15. jan. zasedli Bochum.

Pariz, 14. jan. (Izv.) Reparacijska komisija je sprejela noto nemške vlade, v kateri izjavlja, da ustavi vsa plačila in dobave na račun reparacij, ker amatur zasedbo nemškega ozemlja za kršitev mirovne pogodbe.

Memel, 14. jan. (Izv.) Poveljnik mestsev je poslal medzvezniškemu nadkomisarju pismo, v katerem povdarja, da se ustaši bore izključno in e-

ustavi plačila na račun reparacij.

dino le zoper nemško deželno vlado, ki je postala neznosna. Pozivlja francoske čete, naj se umaknejo ter naj se ne vmešavajo v te zadeve.

London, 14. jan. (Izv.) Vodja delavcev, Thomas je izjavil v svojem govoru o francoski politiki, da bo zasedba nemškega ozemlja imela za posledico širjenje boljševizma v tem ozemlju. — Delavska stranka je mnenja, da je francoska politika pogubonosa ter odobrava postopanje angleške vlade, da se je v tem oprasanju odcepila od Francije. Thomas je v svojem govoru pozival nemške strokovne zveze, naj bodo previdne in se ogibajo vsega, kar bi lahko dalo francoskim militaristom povod za uporabo svoje vojaške moči.

Berlin, 15. jan. Po vsej državi se vrše protestni shodi, proti postopanju Francozov in Belgijcev. Povsod se poziva narod k neomaženi slogi v težkih časih preizkušnje.

Essen, 15. jan. (Izv.) Iz angleških virov se poroča, da je prebivalstvo v Buieru v bližini Renklinghausena metalo na francoske vojake, ko so vkorakali v mesto, kamnje. Francoski general je izjavil, da bo šefa policije pozval na odgovor ter ga najstrožje kaznoval.

ostrejši nastop sovjetske vlade proti katoliškim duhovnikom. Vse katoliške cerkve so zaprte, ker niso hotele vladi oddajati cerkvenih dohodkov, ki se smatrajo kot državna last. Le francoska katoliška cerkev v Petrogradu je ostala nedotaknjena.

BORZA.

Curih, 15. jan. (Izv.) Predborza. Pariz 36.60, Beograd 5.30; London 24.80, Berlin 0.04 sedem osmink, Praga 15.20; Italija 26.20; Newyork 530.50, Dunaj 0.0075, žigosane krone 0.0076, Budimpešta 0.205; Varšava 0.02.

Madžarske priprave za vojno proti Jugoslaviji

Zakon o zaščiti države. — Hujskanje na vojno. — Raje vojno, kakor vojno odškodnino. — Enotna fronta od Hamburga do Bagdada. — Madžarska špijonaža.

(Od posebnega našega dopisnika.)

(Dalje.)

Zakon o zaščiti države.

Madžarski ministrski predsednik grof Bethlen v vsakem oziru podpira pripravo madžarskega generalnega štaba. Da bi na zunaj prikrili priprave na vojno, je minister za notranje zadeve Ivan Rakovsky izdelal nekaj zakon o »zaščiti reda« ali zakon o »zaščiti države«, ki pa v resnici ni nič drugega, kakor krinka za vojne priprave, pod katero se vrši tajna mobilizacija. Enak zakon je obstojal tudi za časa vojne leta 1914 do leta 1918; kljub protestu vladne opozicije (socialistov) ga je sedanja madžarska vlada zopet uveljavila. Ta zakon govori o »izrednih merah«, ki se morajo podvzeti v slučaju, da je država »ogrožena« od sovražnikov ter o »prisilnem delu«, ki ga mora vršiti vsak madžarski državljan od 13. do 50. leta. Grof Bethlen je na tajni konferenci, kateri so prisostvovali tudi člani opozicije, raztolmačil pravi pomen in namen tega zakona. Rezultat te informativne konference je bil, da so takoj potihnila vsi nasprotujoči glasovi opozicije. Zanimivo je, da so za slučaj skupnega nastopa v vprašanju integritete države vse stranke, tudi najradikalnejše opozicijske složne in solidarne v ukrepi in intencijami madžarske vlade.

Po omenjeni informativni konferenci je izjavil voditelj madžarskih legitimistov grof Julijo Andrássy sledeče: Situacija v zunanji politiki se je izvanredno poostрила. Nedvomno je, da se nahajamo v izredno kritični eri, ki nas sili, da storimo važne sklepe. Tudi naše sosedne države stoje pred velikimi izpremembami, ki ne bodo ostale brez posledic za Madžarsko. Francija nam ni neprijateljska, pač pa pomeni za nas mala antanta veliko nevarnost. Tej nevarnosti pa se moramo za časa izogniti in upreti. Lahko brez pomislekov konstatiram, da je za nas velika antanta popolnoma brez nevarnosti, ker se bavi sedaj pred vsem z nemškim in turškim vprašanjem. Za nas obstoja torej le eno vprašanje in to je mala antanta.

V istem smislu se je izjavil tudi grof Albert Apponyi, ki pravi, »da se nahaja Madžarska pred važnimi in usodopolnimi odločitvami«. Bivši ministrski predsednik Stefan Friedrich pa je na nekem fašistovskem zborovanju v Budimpešti izjavil:

Mi želimo krvav obračun z našimi sovražniki; pacifizem je umrl! Živela nova vojna! Da, neizprosna in krvava vojna s skupno fronto od Hamburga do Bagdada! — Madžarski fašisti so sprejeli to izjavo svojega voditeja z velikanskim navdušenjem. Madžarski šovinisti se že smatrajo za zmagovalce na skupni fronti, ki sega celo tja doli do Bagdada!

Položaj na Madžarskem posebno tudi še poostreje ravno sedaj aktualno vprašanje reparacij. Madžarska bi morala plačati veliko vojno odškodnino, o kateri pa noče nikdo ničesar slišati. »Bolje vojna, nego vojna odškodnina«, se govori javno na bulvarjih madžarskega parlamenta in ni se čuditi, da stoji celo treznejši politični elementi pod dojmom šovinističnega javnega mnenja.

Najhujsa propaganda in ščuvanje na vojno proti »krvnim sovražnikom Madžarov« se se je vršilo na shodu

Budimpešta, 5. jan. 1923.

»probujajočih Madžarov« v Szegedu, kjer je glavni govornik, nadporočnik Hejjas končal svoj govor z besedami:

»A sedaj je napočil čas obračuna! Dosedaj smo govorili, sedaj pride delo! Za akcijo pa je potrebno dvoje: korajžje in sloge. Korajžje imamo dovolj, sloge pa bomo onim, ki bi se nam hoteli protiviti, zabili v glavo!«

O priliki kongresa socialno demokratske stranke, ki se je vršil nedavno v Budimpešti, so se tudi tuji delegatje prepričali o veliki nevarnosti, ki preti sosednim državam Madžarske. Belgijski delegat, bivši minister Vandervelde je izjavil ob svojem odhodu iz Budimpešte:

»Madžarska bi lahko bila danes središče demokracije in miru cele srednje in vzhodne Evrope, toda v resnici je Madžarska danes ognjišče reakcije, absolutizma in vojne nevarnosti. Od najmanjše iskrice tega ognjišča lahko nastane nov svetovni požar. Nesreča Madžarske je šovinizem in pretirani nacionalizem, ki se bavi samo z enim ciljem: napoved svetovne vojne v interesu osvojenja izgubljenih dežel kronskega svetega Štefana.«

In v tem znamenju je bil oživljen zakon o »zaščiti države«, ki stopi v veljavo takoj po sprejemu v parlamentu kot zakon »za dobo izjemnega stanja«. Vse dosedanje intervencije zastopnikov male antante proti temu zakonu so ostale do danes brezuspešne, kar je po izjavah grofa Andrássija, da je velika antanta za Madžarsko popolnoma nevarna, zelo umljivo. Kakor že nešteto krat, bo velika antanta tudi sedaj odgovorila na vse intervencije male antante s svojim stereotipnim: »V notranje zadeve madžarske države se ne čemo vmešavati.« In to ve prav dobro tudi Madžarska!

Uloga in delovanje defenzivnega oddelka.

Pri vojnih pripravah madžarske vojske igra eno najvažnejših ulog vojna špijonska organizacija madžarskega generalnega štaba, ki se službeno naziva: Defenzivni oddelak kr. madž. okrožnega poveljstva v Budimpešti.

Ta organizacija je ustanovljena že leta 1919 po zlomu boljševizma. Od tega časa je vedno bolj širila svoj delokrog in danes je ta oddelak važnejši faktor madžarskega generalnega štaba. Organizacija je razdeljena na dva oddelka in sicer ofenzivni in defenzivni. Obema načeluje madžarski generalštabni polkovnik Stojaković, rodom iz Bačke, »pravoslavni Hrvat«, kakor se sam imenuje. Delovanje defenzivnega oddelka spominja na najokrutnejše čas se španske inkvizicije. S svojo veliko močjo si je ta oddelak pridobil po vsej državi tako oblast, da so vse dosedanje intervencije kontrolne komisije, (katero predsednik je Italijan!) proti tej zloglasni družbi ostale brezuspešne. Pri vseh inozemskih poslanistvih v Budimpešti ima ta oddelak dobro plačana špijone, tako, da je natanko informirano o vseh, še tako tajnih diplomatičnih zadevah in vojaških tajnostih inozemskih atašev. V to svrhu razpolaga polkovnik Stojaković s posebnim dispozičijskim fondom, ki je naravnost neizčrpljiv. In če je treba kakemu špijonu za kako važno vest tudi

cel milijon, je lahko sigurno, da bo dobil denar v pol uri izplačan do zadnjega vinarja. Temu fondu se ima defenzivni oddelek tudi zahvaliti, da je natančno poučen o vseh dislokacijah jugoslovenskih, češkoslovaških in rumunskih čet. Pisec teh vrst se je na lastne oči prepričal, da ima defenzivni oddelek točen, z načrti in slikami opremljen razpored naše vojske v celi naši državi.

Poleg tega razpolaga ta oddelek z ogromnim špijonažnim aparatom, ki obstoja po večini iz oficirjev, ki nemočno prihajajo preko naše in češkoslovaške meje ter obveščajo madžarski generalni štab o vsaki, tudi najmanjši izpremembi, namenjajoči se na vojsko. Glavni referent defenzivnega oddelka za jugoslovenske zadeve je kapetan Kiš, rodom iz Bačke, ki govori perfektno hrvaško in je tudi član hrvaškega emigrantskega komiteja.

(Dalje prihodnj.)

Velike in male stranke.

Maribor, 13. jan.

V volilni borbi bo razvilo svoj prapor tudi več novih strank in stranic, katerih oče je kak ambiciozen prvak ali kaka neznana lokalna veličina, ki se doslej ni mogla uveljaviti. Jugoslovensko politično življenje je bilo že ob zadnjih volitvah silno razkosano; kakor kažejo znamenja, bo tokrat še slabše. Komu je to v korist, ne vemo; pozitivno pa se lahko trdi, da je prevelika razcepljenost političnih mas škodljiva i državnim i ljudskim interesom. Razcepljenost pri volilnih skrinjicah se prenese tudi v parlament in postane prava cokolja, ki neprestano ovira razmah parlamentarnega dela.

Politična razcepljenost je značilna za vse mlade, neizkušene demokracije. Tam, kjer je parlamentarizem takorekoč zrastle z narodom, kjer se je demokracija ustallila in zlija z vsem državnim življenjem, opazamo značilen polav: malo strank, a posamezne stranke z ogromnim številom organiziranih pristavev. — Kakor se sicer angleške in ameriške razmere ne dajo primerjati s sredinevropejskimi in balkanskimi, nam vendar lahko angleški parlamentarizem posluži kot primer resnega in dozorelega demokracijskega režima. Anglija ima tri vodilne stranke, med katerimi se odigrava volilni boj: konzervativno, liberalno in delavsko stranko. Liberalna stranka je pri zadnjih volitvah korakala v dveh skupinah, ki pa sta si zelo blizu in sta se ločili le vsled faktičnih nasprotij med dvema voditeljema (Lloyd George, Asquith). Te tri stranke predstavljajo tri interesne kategorije in združujejo v sebi

vse one cilje, ki so na pr. pri nas razdeljeni v dvajset strank.

Strankarska razcepljenost otežkoča razvoj in konsolidacijo mladih držav. Na Poljskem imajo ogromne težave s preobilnim blagoslovom političnih strank, ki nosijo lepe programe in zasledujejo teoretično morda celo dobre namene, ki pa se ne morejo zediniti, kadar bi bilo treba ustvariti kaj velikega in skupnega. Vsaka stranka in stranica gleda na državne potrebe skozi lastno prizmo in ljubosumno pazi na svojo »neodvisnost«. Večje stranke se trudijo, da bi pritegnile te male politične drobce v sfero lastnih delovnih programov, toda delitev v dva velika bloka — levico in desnico — je le navidezna in negotova. Pri volitvah pokojnega prezidenta Narutowicza se je pokazalo, da obstoja cela vrsta stranic, ki so pripravljene skakati sem in tja in igrati vlogo jezička na tehtnici.

Sicer pa ni treba hoditi na Poljsko kupovat slabih političnih primerov in izkušenj, kar jih imamo doma dovelj in po ceni. Pri nas so male stranke vršile zelo glasno kritiko velikih vladajočih strank in delale vtis, kakor da se je državniška modrost in sposobnost naselila edinole v gnezdih raznih manjših strank. Često je bila kritika umestna in stvarna, v splošnem pa je delovanje malih strank zgrešilo svoj cilj in danes ne moremo trditi, da se jim je posrečilo dokazati nujnost svojega obstoja.

Ni namreč dovelj imeti kritičarsko in destruktivno sposobnost. Politično življenje zahteva da se ga polaste sile, ki imajo moč ga obrniti na nova pota in mu dati nove oblike. Vsaka stranka se mora zavedati, da je dokaz njene upravičenosti podan šele v trenutku, ko pokaže svoje praktične konstruktivne zmožnosti in svoj dejanski prestiž nad drugimi strankami. Stranka, ki nima izgleda, da bi mogla prodreti med mase in postati odločilen ali vsaj soodločujoč činitelj v državi je mrtev organizem. Stranke niso nič konstantnega in večnega, ampak se spreminjajo in presnavljajo; zato morajo svojo življensko sposobnost in politično zrelost pokazati v primeroma kratkem času ali pa jih razvoj prehití, ne da bi jim dal priliko pokazati sploh kak uspeh.

Predstavimo si položaj, da pride v parlament ta ali ona lokalna veličina, ki sicer uživa v svojem kraju velik ugled, katera pa med drugimi izgubi in pomeni le toliko, kolikor številki predstavlja. Je celo mogoče, da ima ravno ta poslanec duhovitejšje načrte kot vsi drugi in da je njegova skromna skupina moralno najmočnejša, toda zato se nihče ne briga in to pri nas ne pride do veljave. Če hočejo take stranke kaj doseči, se morajo nasloniti na večje stranke; kadar pa gre

za velika, načelna vprašanja morajo glasovati za predloge velikih strank, bodisi teh na vladi bodisi onih v opoziciji.

Kaj imajo volilci od poslancev, ki nimajo potrebne moči, da bi jim priborili kak uspeh in izpolnili vsaj deloma svoj program? Ti poslanci bodo ves čas dokler jim velja mandat, kritizirali, ali pa bodo s sramotno skromnim kompromisom zlezli v vlado, pred volilce pa se bodo vračali ali praznih rok ali pa s pečatom, ki so jim ga vtisnile vodilne vladajoče stranke. Take stranke in stranice se bodo vzdržale na površju samo s pomočjo demagogije, ki je pa seveda mogoča le tam, kjer množice niso dozorele za pravo demokracijo, marveč si jo dajo sugerirati s kričecimi gesli, z vabljenimi programi in z blestečimi obljubami.

Za vsakega poznavalca politike nastane tedaj vprašanje: kaj je boljše za teoretične in praktične cilje državljanov: mnogo programov z detajliranimi zahtevami in dalekosežnimi, skorajda končnimi cilji, vsak od teh pa s skromnim številom pristavev, ali pa manj programov z bližnjimi, hitreje izvedljivimi in bolj splošnimi zahtevami, a vsak od teh programov s širokim zaledjem volilcev? Kaj je boljše: mnogo malih armad z ločenimi frontami ali pa velike armade na prvih in najvažnejših postojankah?

Odgovor na to vprašanje sledi že iz prejšnjih izjav. Velike stranke res nimajo tako dalekosežnih in teoretično popolnih programov, kot jih imajo mnoge male stranke, zato pa so v stanu izpolniti velik del praktičnega delovnega načrta, ki si ga določijo od slučaja do slučaja sporazumno z volilci. Male stranke porabijo ogromno količino politične energije za teorije, večje stranke pa za delo. — Večje stranke imajo tudi to lastnost, da se lažje in hitreje presnavljajo in pripravijo za nove programatične cilje kot male stranke. Sedaj je stvar državljanov, kako hočejo naložiti svoj politični kapital in kje se hočejo boriti za vpliv v državi: tam, kjer se ne klati zvezd, marveč se hodi od polja do polja, ali pa tam, kjer hoče politika priti s hriba na hrib, ne da bi šla čez dolino in po strmini navzgor?

Nedavno je bila demokratska stranka v krizi. Govorilo se je o izstopu Ljube Davidoviča in njegovih somišljenikov. — Ljuba Davidović pa je kot evropsko orientiran politik spoznal položaj in ohranil edinstvo strank. S tem je sicer zapostavil svoje nazore in svoj prestiž, pokazal pa je politično dalekovidnost. Razkol demokratske stranke bi koristil trenutno le nasprotnikom.

Tako politično zrelost bi želeli vsem onim, ki danes mislijo najti zaščito svojih interesov in načel v novih in malih političnih strankah. Naveden račun jim lahko dokaže, da bodo svoj politični ka-

pital naložili z izgubo. Boljše je ostati v veliki demokratski stranki in tu pripravljati eventualno preorientacijo, kot pa biti zastopani v malih strankah, ki v naših razmerah nimajo izgleda, da bi mogle dobiti tisto številčno in moralno moč, ki je potrebna za izvršitev navadnega praktičnega programa, kaj šele za mnogo novih političnih ideologij in načel.

Politične vesti.

* V Prekmurju so klerikaleci postavili za kandidata zopet zaspanega Klekda, ki je bil večino svojega poslančevskega časa lepo doma v Prekmurju. Za očitno kot drugega kandidata ozir. namestnika postavili nekega Kührarja iz Tešanovec, protestanta.

Dnevna kronika.

— Otvoritev obrtne nadaljevalne šole v Središču. Tekom zadnjih let se je začelo obrtništvo v Središču in okolici prav lepo razvijati. Izšlo je od tam že precej praktično dobro izvežbanega obrtniškega naraščaja, ki pa je po vstopu v pomočniško službo žal občutno pogrešal teoretične strokovne naobrazbe, brez katere je danes mlademu obrtniku pač težko, uspešno zmagovati konkurenco. Da bi se prišlo v okom temu nedostatku, nadeli sta si organizaciji: „Obrtno brustvo“ in „Skupna obrtna zadruga za Središče in okolico“ začetkom lanskega leta nalogo, doseči ustanovitve prepotrebne obrtne nadaljevalne šole v Središču. Pod predsedstvom g. Jakoba Zdravca, posestnika parnega in umetnega mlinarstva, kateremu se je posrečilo zbrati zadostna denarna sredstva ter doseči dovoljenje za ustanovitev in se je dne 7. t. m. obrtna nadaljevalna šola slovesno otvorila. Bil je to praznik za tamkajšnje obrtništvo. Zbralo se je polnoštevilno z vavenci (53 po številu) vred k otvoritvi, prisotni pa so bili tudi zastopniki občinskih odborov, domače učiteljstvo ter stariši vajencev. Razveselili je navzoče s svojim prihodom prav posebno gosp. okrajni glavar dr. Pirkmajer, ki je v poljudnem govoru obrazložil razvoj obrtništva ter velik pomen obrtnih nadaljevalnih šol. Končno je izrekel zahvalo g. Jak. Zdravcu, ki si je s svojim trudom in požrtvovalnostjo za ustanovitev te šole stekel največje zaslug. Ustroj obrtn. šol je obrazložil šolski ravnatelj g. Anton Kosi in je vspodbujal vajence k točnemu obisku in marljivemu delu v tej šoli. V tem smislu so potem še govorili: predsednik „Obrtnega društva“ g. Jak. Zdravec, središki župan

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenja Rosandra.

(Dalje.)

IV. prvem nadstropju hiše se je nahajala dolga sobana, v katero je prihajala svetloba skozi štiri velika okna. — To sobano je zvala Ivana-Antonijeta svojo delavnico, svoj atelje. — In v ti sobani se je nahajala mladenka ob času, ko je Franc Damiens stopil v palačo Argenson.

Pred ebenovinastim podstavkom je sedel nekako štiridesetleten mož, — visokega čela in finih rok, ki so se prikazovale izza dragocenih čipk zapestka, njegova postava je bila elegantna in ravnomerna je sodil s svojim skeptičnim nasmeškom nastovljeno sliko.

Bil je to mojster Franc Boucher, ki je bil prejšnje leto razstavil svoje mojstersko delo: »Diana v kopelji,« — umetnik, katerega so sodobniki imenovali »slikarja gracije.«

V kotu pa je nežna gospa de Hausset svirala melanholično melodijo menueta na krasnem z bisernico vložnem glasovirju tiste dobe, — na katerem je bilo utisnjeno ime slavnega izdelovalca Bonle.

A kot da popeva po taktu menueta, ki jo je dozdevno tiho spremljal, je stala Ivanka pred svojim učiteljem, ter ni pravila svoje hitre misli, svoj bežeče ideje glasno in neskladno, kakor so se ji v slikovitem neredu pojavljale le v bizarni glavici.

»Dolgočasim se, mojster, — v mojem malem srčecu, ki utripa pod temi tenčicami, je preveč radosti in žalosti. Čudite se temu? — Govorite mi o slikah, in kot izvrsten prijatelj, kakoršni ste, v svoji posebni dvorljivosti hvalite moj izdelek. — In vendar, — kaj me briga vse slikarstvo! — Ali res mislite, — da mi je toliko pri srcu? — Ali se sploh more ženska brigati za drugo, kot da ljubi in trpi?«

»Danes imate pa zopet svoj slab dan!« — je odgovoril slikar, medtem ko je še tuhtam z malo potezo popravljal sliko.

»Zdi se mi danes, kot da me nekaj duši — — — Poznate li gospo Lebon?«

»Vedeževalko, — ono, ki izvršuje več takih poklicev, ki pove prihodnost iz vseh mogočih znamenj in znakov? Meni se zdi precej nevarna in blazna.«

»Blazna? — Poslušajte, pred kakim dvema tednoma je prišla sem in mi prerokovala, da postanem skoraj kraljica, — na pol kraljica, — tako je rekla. — Zakaj vendar na pol?«

»Vidite torej, da je res blazna, draga prijateljica, kajti vi ste vladarica s svojo lepoto in ste kraljica po svojem duhu.«

»Neumnosti, — dosadnosti, ki me utrudijo, ozlovoljijo, če me že ne vžalijo. Vsi ti metulji, ki letajo tu okoli mene, mi pravijo isto, — drugega ne znajo. — In vendar bi morala biti srečna, popolnoma srečna po tem, kar se je večeraj dogodilo. — — — Pa Lujiza, zakaj vendar jenjaš, — saj je menuet, katerega si svirala, jako ljubko dražesten. — Čegav je vendar?«

»Od Lullija,« — je odgovorila gospa de Hausset, ki se je zopet vsedla in ponovila zadnjo sliko menueta, ki je napolnil dvorano s svojo otožno melanco.

»Vse to, kar je tukaj in kar me je nekoč osrečevalo, — me sedaj teži,« — je nadaljevala Ivana, — »Vse me žalosti, te slike, kipi, bronaste solice, — vse. — Vse to pohištvo polno japonskih bogov, kitajskih posodice, — vse to me dela nevoljno, mesto da bi me razveseljevalo. — Celo ta stara Diana — — —«

»Šmentano vendar, — pa knjižnica z dragocenimi knjigami, vezanimi v usnje z zlatimi okraski?«

»Ojme, — imam preveč čitati v lastnem srcu!«

»Za zlodja, — pravim, — za zlodja! — Kaj pa vendar pastirji mojega občudovanega mojstra Watteau, — medosegljivega Rafaela? — In vse one ki-neške slike, na katerih počivajo čudežni ptici na jedni nogi in sanjajo ob bregu skrivnosti jezer, — med nepoznanimi cveticami? — In vsa ta beneška ogledala, v katerih se zrcali nebrojkrat vsa lepota in bogastvo, katero je nastanil v ti dvorani vaš izborni okus in razsipnost?«

»Vse to mi postaja tuje! — Tuje — a kaj pravim, — naravnost zopmo. — Vse to mi dokazuje, da sem revno bitje, izpostavljeno, vrženo iz okoliša, kateri bi mi bolj prijal. — Vse to me le polni, zadovolji oči, a duša ostane nena, — prazna.«

»Vendar, vendar, — vi ste pač pre-nervozni!« — ji je slednjič rekel slikar.

»Ne, ne, — čutim vedno bolj, da nisem bila rojena za to prazno, nesmiselno življenje. — Oh, mojster, — moje srce hoče živeti, — živeti in ljubiti. — In med vsem tem, v senci tega bogastva čutim okoli sebe nevidne roke, ki me silijo proti usodni bodočnosti. — Ljubim cvetice, — čisti znak, — prošče neskončnost, a čutim, da se bom pogreznila v morju pozlačenega blata. — Solnce sije jasno na nebu, a meni je dolgčas in bojim se, da, bojim se, — ne poznam in izdajiske nesreče, ki se mora pripravljati, da me podjarmi, vniči v istem trenutku, ko vam to govorim.«

Ivana si je v trenutni žalosti zakrila obraz z rokami in skozi drobne prste so ji kapale debele solze tuge.

Bolj ganjen od njenih besedi, kot bi to pripuščal skepticizem velikega gospoda, kakoršni so sploh večinoma umetniki, — je slikar vstal ter se s stegnjenimi rokami blizal devojki.

A v tem trenutku so se odprla vrata in služabnik je naznanil:

»Gospod Le Normant des Etioles!«

Franc Boucher je ostal nepremično na mestu, kjer se je ravno nahajal.

Ivana si je živahno obrisala solzne oči, — potem je vstala ter gledala v vrata.

»Nesreča, katastrofa!« — je šepetala neslišno.

Oni, katerega je vstavila gospa Poisson v predsobju, — malo človeče in slabotno, — je vstopil, — klobulk pod pazduho, a levico na z demanti posutem držaju sablje.

(Dalje prihodnj.)

g. Franc Lukačič ter predsednik „Obrtno zadruga“ g. Josip Veselko. Besede govornikov so našle v srcih navzočih najlepši odmev in upati je, da bo rodila novo ustanovljena obrtna nad. šola prav obilo sadu.

— Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca jan. t. l. sjeede poučne tečaje in predavanja na Stajerskem: 1. V nedeljo 21. I. v Prevaljah (anketa za meziško dolino v svrhu določitve smerne za pospeševanje kmetijstva, okr. ekonom Wernig), v Mali nedelji po zborovanju kmet. podružnice (o važnosti reje dobrih plemenjakov, živ. inštruktor Zupane), v Bistrici v Prekmurju (o živinoreji, o izboljšanju hlevov, okr. ekonom Vojsk), v Krajini v Prekmurju ob 13. uri (o gnojenju z umetnimi gnojili, pomočnik okr. ekonom Pavlica), v Rogasli Slatini ob 10. uri v gostilni Stern (o kletarstvu, pomočnik okr. ekonom Stamberger). 2. V nedeljo 28. I. v Vuzevici (o pospeševanju živinoreje, o sadjarstvu, okr. ekonom Wernig), v Trbovljah pri zborovanju kmet. podružnice (o svinjereji, o povečanju produkcije mleka, živ. inštruktor Zupane), v Turnišču v Prekmurju (o živinoreji in o izboljšanju hlevov, okr. ekonom Vojsk), v Krogu v Prekmurju ob 13. uri (o gnojenju z umetnimi gnojili, pomočnik okr. ekonom Pavlica). 3. V ponedeljek 29. I. pri Sv. Marku po zborovanju kmet. podružnice (o izboljšanju krme, o vzgoji plemenjakov, živ. inštruktor Zupane) ter isto predavanje dne 30. I. v ponedeljek v Hrastniku po zborovanju kmet. podružnice.

Dopisi.

Šmarčno na Polkorju. Šmarški diletantje prav razveseljuje napredujejo. Še le pred 10 meseci se je postavil šolski oder ter se začelo vezati sprva lažje gledališke igre. Med šolsko kakor tudi šolodraslo mladino vlada veliko zanimanje za prireditve ter se mahaja med njo prav mnogo dobrih celo izvrstnih talentov. — Dne 6. in 7. t. m. so se Šmarčanje zopet postavili. Igralo se je mladinski igrakaz »Kralj Matjaž«. — Kdor pozna to krasno petdejaniko, mora priznati, da je zelo težka, a vključ temu je na našem odru krasno uspela. K lepemu uspehu je mnogo pripomogla čisto nova scenarija, ki jo je izdelal slikarski mojster, g. Ačko iz Slov. Bistrice. Šmarčanje bodo s »Kralj Matjažem« gostovali tudi na drugih odrih, da tako svetu dokažejo svojo pohorsko zmoglost. — Dne 14. prosinca se je vršil pri nas ustanovni občni zbor našilnega društva. Tudi v tem oziru nočemo zaostati mi planinci za vami dolinci. Planinski pozdrav!

Bučecovci. V mariborski bolnišnici je dne 12. t. m. umrl sin načelnika tukajšnje žel. postaje, gospod Marko Pogorelec, jun., v starosti 22 let. Pogreb se je vršil 14. tm. ob 15. uri na pokopališču v Pohorju. Pokojnik — edini sin gda. Marka Pogorelca, sen., revidenta juž. železnice — se je šolal na realki v Gradcu. Ko je o prevratu prišel v našo državo, še ni znal skoraj besede slovenske. Ob žilavi volji in izredni vztrajnosti se je tekom enega leta naučil perfektne slovenščine, srbohrvaščine in cifrilice ter je prebil vse izpite za železniško in carinsko službo v slovensčini z dobrim uspehom. Služboval je kot železniški in carinski činovnik na postaji v Gornji Radgoni, kjer je točen in življen v službi ter simpatična in priljubljena oseba povsod, kjer je zahajal v družbo. Bil je navdušen Jugoslovane, član Sokola v Gor. Radgoni in podružnice Jugoslov. Matic. Ugrabila ga je neizprosna jetilka. Blag mu spomin o lahka zemlja! Težko prizadetemu očetvovcu in sestram pokojnega pa naše soznanje!

Prekmurje.

»Jug. Matica« v Gornji Lendavi izborno napreduje. Letni račun za 1922 izkazuje čistega dobička v blaginji že 20.000 kron, nadalje ima svoj stojič oter, kateri je vreden do 7000 kron.

Zborovanje »Jug. Matic« se je vršilo na Sv. treh kraljev v Gornji Lendavi. Sklenilo se je, da se bo napravil premakljiv oder, da se bojo lahko priredile predstave tudi drugje, na ta na-

čin izobrazujemo mlado ljudstvo prekmursko.

Nove zvonove dobimo v najkrajšem času v Gornji Lendavi iz Ljubljane.

Madžarski pogrančarji. Meseca decembra 1922, so prišli trije pogrančarji iz Gor. Senika na naše ozemlje in na Spibergu obč. Spinci vkradli eno kravo vredno 15.000 kron. — Storišci so že izsledeni od madžarske oblasti. Dva vojaka so vtaknili pod ključ, a tretji, kateri je bil poveljnik tatinske družbe, neki podčastnik, je pobegnil na svoj dom in se tam vstrelil.

Petnajst litrov slivovke je bilo vkradenih Mariji Madžar iz Doliča na Št. Janžev večer. Sledovi stopinj so peljali do sosedu. Najbrže pa je tat žganje tihotapil v Nem. Avstrijo.

PISALNI STROJI

Ant. Rud. Legat, Maribor

Slovenska ulica 7. 59 Telefon št. 100.

Celjske vesti.

Slika demokratske vlade v celjskem magistratu. Pod tem naslovom je prišel »Napreč« v 190. števil. z dne 25. avg. 1922 ostuden napad na celjskega župana dr. Hrašovec, češ da je on zakrivil, da se je obesil hišnik mestnega magistrata Türendrath, ker ga je gnala baže beda in pomanjkanje v smrt. Naknadno pa se je ugotovilo čisto drugi vzrok samomora. Ker »Napreč« svojega članka ni hotel popraviti, je vložil župan dr. Hrašovec tožbo zoper odgovornega urednika radi častikraja. Pri obravnavi, ki se je vršila te dni v Ljubljani, je zlezel odgovorni urednik Podbevšek pod klopi, preklicuje inkriminirane očitke ter se ponižno zahvaljuje, da je zasebni obtožitelj odstopil od kazenskega postopanja. V vednost javnosti, kako se krade čast zaslužnim možem, ako so demokrati.

Za predsednika stanovanjskih razsodišč v Celju so bili od stanovanjskega urada izvoljeni sledeči gospodje: poštni ravnatelj Anton Mirnik, davčni nadzornik Volovšek, upravitelj bolnice I. Prekoršek, polic. svetnik dr. Senekovič, okr. komisar dr. Brunčič in fin. tajnik dr. Močnik. Občinskemu svetu se je predložila lista članov razsodišč, iz katere so izvolili enako število iz vrst najemnikov in hišnih posestnikov.

Aretacija bivšega avstrijskega častnika. Celjska policija je aretirala na ovadbo neke stranke bivšega avstrijskega poročnika dr. Arnulfa Koglerja v trenutku, ko je hotel z vlakom zapustiti Celje, kjer je bil na obisku. Obtožuje se, da je kot poveljnik transporta nadomestnega strojnega oddelka pustil med Velikovcem in Celovcem privezati na vlak nekega kuharja bataljona, ki je pretepel grozne muke in se onesvestil. V Celovcu so ga morali prepeljati v bolnico. Kogler dejanje prizna, a se izgovarja na nadporočnika Bascha iz Dunaja, kateri je baže dal to povelje. Ako bi kdo mogel navesti o slučaju podrobnejše podatke, naj jih sporoči drž. policiji v Celju. Kogler je bil kot častnik s Slovenci izredno surrov; je prav, da sedaj v jugoslovanski ječi nekaj časa kašo piha. Tako bi se naj zgodilo z vsakim bivšim avstrijskim častnikom, ki je zverinsko postopal proti našim fantom, a se sedaj drzne priti na slovenska tla.

Poneverba. Pretekli teden se je zagovarjal pred celjskim okrožnim sodiščem bivši vsestranski zaposleni tajnik celjskih socijalističnih organizacij Edo Milnar, radi poneverbe javnega denarja. V svoje svrhe je porabil zbirko za slepce v Ljubljani, za gladojoče v Rusiji in razne stranske prispevke v celokupnem znesku 5590 D. Radi sličnih deliktov vže dvakrat predkaznovan, je bil obsojen na 6 mesecev težke ječe.

Težka telesna poškodba. V Drešnji vasi je neki Mirnik Matija brez pravega vzroka udaril nekega Veseljaka z ostrim predmetom tako močno po glavi, da ga je smrtno nevarno ranil, nato pa zbežal. Vendar ga je Veseljaki spoznal po glasu in belem klobuku. Okrožno sodišče v Celju mu je prisodilo 3 mesece težke ječe.

Mariborske vesti.

Maribor, 15. januarja 1928.

m Stanovanjska kolobacija. Prejeli smo: Javni nameščenci so sklenili, da ne plačajo zvišane najemnine, ker je ne zmorejo. Kljub temu so se že mnogi pobotali. Zdravniki grozijo s 100% zvišanjem taks, čim se jim podražijo lokali. Najemniki grmijo proti hišnim posestnikom, podnajemniki pa proti najemnikom, češ da so ravno taki »oderu-hi« kakor hišni posestniki, samo če imajo priliko, da lahko erio ali več sob oddajo. Hišni posestniki po bodo nemara izjavili, da ne plačajo zvišanih računov obrtnikom za razna hišna pravila in občinskih davkov, ki jih hoče magistrat baže samo trikrat povišati. Da najemina ne more ostati na tej nižini, je jasno. Bati se je, da se bomo kakor v drugih ozirih tudi glede najemnin »ujedinili« z Beogradom. Vidi se, kako potreben bi bil tozadeven pravičen zakon.

m Druga redna seja občinskega sveta mariborskega se vrši dne 19. jan. 1928. ob 19. uri v mestni posvetovalnici s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisrega novoizvoljenega podžupana, 2. nadaljevanje debate o proračunu za leto 1923.

m Pasteurjev večer v »Ljudski univerzi«. Tudi Maribor noče zaostati za drugimi mesti velikega dela Evrope, ki so že slavila ali še bodo slavila stoletnico francoskega učenjaka in do brotnika človeštva Louisa Pasteurja. V ponedeljek dne 22. t. m. priredi tukajšnji zdravnik g. dr. Fr. Toplak v prostorih »Ljudske univerze« (mala kazinska dvorana) predavanje o Pasteurju, njegovem življenju in delovanju. Predavatelj namerava prav posebno očitati znanstveni in praktični pomen Pasteurjevih raziskav na polju bakterijologije. Tako se čitatelji ne bodo seznanili samo z življenjem in delovanjem velikega učenjaka, marveč bodo spoznali tudi nekatere važne prirodoslovno-medicinske pridobitve. Če bo mogoče, bo g. predavatelj demonstriral z mikroskopom in z bakterijami. Pričakujemo obilen obisk. Začetek točno ob pol osmi uri zvečer.

m Japonka na »Japonski noči«. Klub »Grohar« je dobil danes obvestilo, da se »Japonske noči« dne 20. t. m. udeležijo tudi znana Japonka iz Ljubljane, ki nastopi v kostumu svoje rodne domovine.

m Hišne posestnike ponovno opozarjamo na predpise glede čiščenja pločnikov. Prejšnja luža je oledenela in pločniki, katerih nekateri hišni posestniki niso niti očistili prvega snega, so poledeneli. Glasom predpisov so hišni posestniki dolžni pločnike oziroma cesto pred svojimi hišami posipati. Za vse nesreče in njih posledice, ki bi se zgodile vsled zanemarjenja teh predpisov, so hišni posstniki osebno odgovorni. Toliko pravočasno v pojasnilo!

m Vabila za »Japonske noči« so bila danes odposlana na razne osebe, ker pa seznam, ki je bil na razpolago ni bil popoln, se naprošajo vsi oni, ki vabila ne bi prejeli, pa bi se radi udeležili te prireditve, da si nabavijo vabila pri g. Cottiču v Maistrovi ul. št. 17. II. Da ne bo naval pri večerni blaginji prevelik, se bodo vstopnice prodajale tudi v predprodaji. Kdaj in kje bomo še javili. Z dekoriranjem in preureditvijo Goetzove dvorane se je že pričelo.

m Glasbena Matica Maribor. V torek pred pevsko vajo zelo važen sestanek mešanega zbora. Vsi!

m Občni zbor Društva uradništva denarnih zavodov v Sloveniji odsek Maribor. — Vabimo s tem vse p. t. člane našega društva, da se polnoštevilno udeležijo letošnjega občnega zbora, ki se vrši dne 22. jan. v salonu restoracije pri »Halbwidlu« (v Jurčičevi ulici) s sledečim dnevnim redom: 1. pozdrav predsednika; 2. poročilo odbora; 3. poročilo revizorjev; 5. slučajnosti.

m Planinke, planinci! Mariborska podružnica Slov. plan. društva priredi dne 1. febr. 1928 ob 20. uri v Goetzovi dvorani v Mariboru proti vstopnini 15 Din. svoj letošnji Planinski ples, na kojega s tem vabi vse prijatelje planin. Prireditve bo nudila vse dobrote res planinske veselice. Brez predpisov. — Godba »Drave«.

m Sprememba v imeniku telefonskih naročnikov v Mariboru (službena izdaja od avgusta 1922). a) Nove postaje: 414 Erzin P. Gosposka ul. 28; 331

Lah Jakob, trgovec Glavni trg 2; 415 Mariborska šelilnica in agentura, Schönsky i Loeb ob brodu; 316 Kybal Oldrich tovarna svinčnih izdelkov Mo therjeva ulica 20; 370 Medica Josip, Koroščeva ul. 41; 416 Metra d. d. družene tvornice Mlinska ul. 13; 412 Mihorko Ivo, električno podjetje Slovenska ulica 20; 317 in 318 Prva hrvatska štedionica Gosposka ulica; 232 Rosner Marko, manufaktura Slovenska ulica 13. — b) opuščene postaje: 323 Schober Franc; 600 Majster Rudolf, general; 370 Tome Ciri, Koroščeva ulica 41. c) sprememba naslova: 100 Legat Rud. namesto Legat Eduard.

m Stare knjige, dobro ohranjene, tudi nemške, a le najboljših svetovnih pisateljev, kupuje po najvišjih cenah »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu.

m Stekline sumljiv pes v Mariboru. V soboto 13. t. m. predpoldne je ogrizel v Mariboru v Koroški cesti velik bel pes s črnimi lisami več oseb. Pes, ki je po poročilih zelo sumljiv stekline, je odbežal v smeri proti Kamnici. Dosedaj se je javilo 5 oseb, ki so bile ogrizene. Prebivalstvo se opozarja, da se vse osebe, ki jih je eventuelno ta pes ogrizel, v svojem lastnem interesu javijo takoj pri mestnem magistratu (fizikatu) in da se vsi podatki o even. po tem psu ugriznjenih živali takoj naznanijo pri mestnem magistratu, veterinarsni urad.

m Stekl pes ogrizel štiri osebe. V soboto se je pojavil na Koroški cesti črn, precej velik pes, ki je imel vse znake pasje stekline. Na Koroški cesti je ogriznil pet oseb in sicer: Barto Čerin, ženo tapetnika Čerina, Marijo Spanner, zasebnico, Fr. Afnera, učenca in Barbaro Rumpf, delavko. Vsem je rešilni oddelek prvo pomoč ter jih prepeľjal v svrhu ugotovitve diagnoze v javno bolnico. Dosedaj še ni ugotovljeno, čegav je pes; sumi pa se, da se je priklatil v mesto iz okolice. Opozarjamo pri tej priliki lastnike psov, naj vsako sumljivo obolenje psov nemudoma prijavijo veterinarskemu uradu, da se prepreči razširjanje te opasne bolezni in izogne daljšim pasjim zaporom.

m Vdova s 3 nepreskrbljenimi otroci, brez sredstev, prosi dobra srca za pomoč, da obleče otroke. Darove sprejema uredništvo »Tabora«.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Ponedeljek, 15. jan. Zaprt.
Torek, 16. jan. Baron Trenk, izv.
Sreda, 17. jan. Običan čovek, gostovanje v Celju.

—□—

»Baron Trenk«. Jutri, dne 16. t. m. se ponovno vprizori priljubljena opera »Baron Trenk«. Vlogo komtesse Lidije poje na novo angažirana članica ga Mitrovičeva, ki je z lanskimi gostovanji v opereti dosegla zelo lepe uspehe. Dirigira pa njen soprog Andro Mitrovič in ne g. Vogrič kakor je na lépakih pomotoma označeno.

Kultura in umetnost

x Jubilej Narodnega gledališča v Beogradu. Dne 16., 17. in 18. t. m. se bo vršila v Beogradu proslava petdesetletnice tamkašnjega Narodnega gledališča. Ob tej priliki se bodo sestali v Beogradu zastopniki slovenskih gledališč iz Prage, Varšave, Sofije ter zastopniki naših domačih jugoslovenskih gledališč. Zelo zanimiv je program za prvi večer. Prva točka bo: Govor g. Nušića ob petdesetletnici. Druga točka: prizor »pred gledališčem 30. oktobra l. 1869«, ki bo predočil moment pred gledališčem na večer prve predstave prihod posestnikov v tedanjih nošah, krimonah, trakih, cilindrih itd.; nastopale bodo same znane zgodovinske osebe iz tedanjih dni. Tretja točka: Beograd nekdanj in sedaj. Predstave se bo sta udeležili tudi dve najstarejši članici Narodnega gledališča, Milka Grigurova in Julka Jovanovičeva, za katero bo gotovo najganjlivejši moment, ko bo videla nastopiti na odru svojega že davno pokojnega moža Tošo Jovanovića, enega največjih jugoslovenskih igralcev polpretekle dobe. Na programu drugega večera je premijera Nušićevega »Nahoda«, na sporedu tretjega večera pa »Prodana nevesta«.

x Carusov spomenik v Newyorku. Ameriški Italijani so sklenili v New-

yorku postaviti spomenik nedavno umrlemu svetovnoznanimu tenoristu Carusu. V ta namen so zbrali večjo svoto denarja ter razpisali natečaj za najboljši osnutek. Sprejet je bil osnutek napoleonskega kiparja Philippa Caffariello. Kipar bo spomenik kmalu dogotovil, na kar bo prepeljan iz Italije v Ameriko ter postavljen na določenem mestu v Newyorku. To bo menda prvi večji spomenik postavljen opernemu tenoristu.

Sokolstvo.

o Plesne vaje Sokola v torek 16. t. m. ne bo, ker je dvorana oddana.

Izpred sodišča.

Maribor, 12. januarja.

Led mesto masti.

Trgovca Franc Vidovič v Mariboru, je kupil po svojem zastopniku Edvardu Wertheimer v Pančevu večjo količino svinjske masti. Kupil je med drugim tudi od mesarja Petra Purkaroviča osem sodov masti v čisti teži 1582 kg in sicer kg po 67 K. Ta mast je prišla v Maribor koncem februarja l. l. Na zunanji je izgledala tako kakor pristna svinjska mast. Kupčev pozornost so zbudili le majhni koščki ledu, ki so se

nahajali v masti. Kupec je pustil radi tega ugotoviti dejanski stan po notranju dr. Barletu in preiskati mast po zvezdencih, ravnatelju Mohorčiču in trgovcu Berdajsu. Ti so našli, da vsebuje poslana mast nenaravno veliko množino vode. Pri kemični preiskavi je dognal zvezdenec Mohorčič, da vsebuje mast povprečno 31,99% vode. Pri tej množini vode, čiste teže masti po 1582 kg in ceni po 67 K za kg. bi toraj trpel Vidovič škodo 33.907 K 26 v, ako ne bi postopal tako previdno, kakor se je zgodilo. Okrožno sodišče je Purkaroviča obsodilo radi hudodelstva goljufije na 4 mesece ječe.

Posledice fantovskega prepira.

V noči na 6. novembra je več fantov in deklet, med njimi viničarjev sin Florijan Jager iz Selnice ob Muri in posestniški sin Alojz Tišler, pomagalo stiskati posestniku Štruklju v Novinah pri St. Ilji v Slov. gor. sadje. Okoli 1 ure ponoči so se podali domov. V bližini posestnika Cimperič v Novinah so si napravili cigarete ter so hoteli piti. Naenkrat je Jager brez vzroka udaril Ludvika Župca za uho. Nato pa se je lotil Tišlerja, češ, da drži z Župcem. Vrgel ga je na tla in na tleh ležečega zabodel z nožem v hrbet ob 5. prsnem vretenou s tako silo, da je nož prodrl notranjost prsnega koža in ranil pluća. Jager je bil pred okroglim

sodiščem obsojen radi hudodelstva težke telesne poškodbe na osem mesecev teške ječe.

Paragraf 104 srb. k. z.

Dne 21. novembra l. l. je privedel neki vojak mariborskega vojnega okruha, 21 letnega v Šmarje, okraj Celje, pristojnega, artista Klementa Jesenkota na policijski komisariat, ker se ni zglasil kot vojaški obvezanec. Na policijski se je izkazal z neko knjižico, ki pa za legitimacijo ni zadostovala, ker vsebuje samo dovoljenje raznih občinskih, šolskih in vojaških oblasti, da se sme producirati z raznimi čarovnjami. Višji policijski komisar Pestevšek, ki ga je zaslišal, ga je opozoril, da si naj preskrbi za svoje produkcije dovoljenje od pokrajinske uprave za Slovenijo ter mu knjižico odvzel. Rekel mu je, da mu jo vrne, ko prinese dovoljenje. Ko je potem zaslišani odšel od višjega komisarja na stražnico, je tam kričal: »K... Komisarska mi je ukradla dokumente, on je švaba, on je švabski oficir, on je švabska K...« Ko je višji komisar ob 14. uri zapustil urad, ga je Jesenko v veži napadel z besedami: »Vi mi boste knjižico še danes nazaj dali, drugače vam bog pomagaj!« Jesenko je bil pred senatom obsojen radi pregreška po § 104. srb. k. z. na 14 dni zapora.

Sport.

: Občni zbor I. S. S. K. Maribor. Po pravih klubov § 14. sklicuje podpisani odbor občni zbor I. S. S. K. »Maribor« za torek dne 30. I. 1923 ob 19. uri v prostorih gostilne »Maribor« s sledečim dnevnim redom: 1. letna poročila funkcionarjev; 2. poročila preglednikov računov; volitev upravnega odbora; 4. sprememba društvenih pravil § 17; 5. samostojni predlogi, ki se morajo pismeno predložiti vsaj osem dni pred obč. zborom in morajo biti podpisani od 10 do glasovanja upravičenih članov; 6. določitev pristopnine in članarine. Vsi klubovi člani se pozivljajo k polnoštevilni udeležbi. Sklepnost je dana ob navzočnosti 1/4 do glasovanja upravičenih članov, sicer eno uro kasneje ob vsakem številu navzočih. — Odbor I. S. S. K. Maribor.

Gospodarstvo.

g. Produktna borza v Novem Sadu. 12. januarja: pšenica: bačka 438; ječmen bački 313; oves bački 30; kornar: za april 260; za marec 250; fižol: beli novi 375; moka: št. 00 633, za kuho 608; krušna »6« 558; otrobi pšenični 170; mast: svinjska ab Bačka 32. Tendence: neizpremenjena.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalje)

(114)

Allan se je komedije, ki ga je mučila in sramotila, naveličal, pa se je odločil, da stori, kar treba. Ko sta se nekoč zopet izprevažala, je Ethel zasnužil.

Ethel pa se je veselo zasmehljala in je Allana pogledala z velikimi, začudenimi očmi. »Ne govorite, kar nimam zmisla, Allan!« je vzkliknila.

Allan se je vzdignil in je potrkal šoferju. Bil je smrtnobled.

»Kaj hočete, Allan?« je Ethel vprašala prestrašeno in neumno ter zardela. »Do Newyorka je trideset milj!« »Je prav vse eno!« jo je Allan zavril ozorno ter izstopil. Odšel je, ne da bi bil pozdravil.

Allan je hodil nekaj ur po poljih in gozdovih ter od srda in osramočenja škrtal. To lokavo dekle je že opravičil! Za vselej! Nikoli več, nikoli več, dokler bo živ, ne bo videlo njegovega obraza! Naj jo vzame zlo-dej...

Končno ga je privedlo na neko železniško postajo, pa se je odpeljal nazaj v Hoboken. Dospel je sredi noči. Brž je najel avto in se odpeljal v Mac City.

Dneve in dneve je živel v predoru. Ni maral videti ne ljudi ne svetline.

Ethel Lloyd se je v svoji jahti popeljala na morje in tam ostala teden dni. Z njo se je vozil Vanderstyff in Ethel ga je mučila, da bi se nairajši strmoglavil v valovje in da je sveto prisegel: »Ethelina pot in moja se ne bosta nikoli več križali!«

Ko se je vrnila v Newyork, se je še istega dne zapeljala pred poslopje hobokenske postaje in povprašala po Allanu. Povedali so ji, da dela v predoru. Brž je v Mac City odposlala brzojavko. Poprosila je Allana, naj ji ne zameri. Zasnužil jo je tako iznenada, da ni vedela, kaj in kako bi, pa je storila nekaj prav neumnega. Prosi ga, naj pride jutri k njim na večerjo. Niti ne pričakuje, da ji odgovori, in iz tega naj bi spoznal, da se ga nadeja za gotovo.

V Allanu se je hudi boj razveljal še enkrat. Ethelino brzojavko je prejel v predoru. Prečital jo je v svitu zaprašene žarnice. V temnem rovu je videl nekoliko hrčičih žarnic, drugega nič. Misli je na mrtve rove. Videl jih je! Ameriške, evronske in oceanske. Videl je na tisoče strojev, ki gibljejo brez koristi. Videl je inženjerje v samotnih postajnicah: poparjeni so, enoličnost opravičila jim je vzela vso moč. Mnogo stotin jih je že odšlo, ker niso mogli enoličja kar nič več prestajati. Oči so ga skelele. Ko je Ethelino brzojavko zgibal, mu je nenadoma začelo po ušesih šumeti. Slišal je vlake, kako bobne po rovih, predorske vlake, ki zmagovalno ubijajo iz Amerike v Evropo. Rovštali in hrumeli so mu po možganih in ga s svojim vihrivim taktom omamljali...

Ethel ga je sprejela s šaljivimi očitki: Saj mu ni neznan, da je razvajena, muhasta paglavka!

Od tega dne se je njen car zopet točno ob šestih ustavljal pred predorsko postajo. Ethel je zdaj naposled svojo taktiko izpremenila. Poprej je vsekdar gledala, kako bi bolj ustregla Allanu. Odslej pa ne več. Nasprotno je umela dovajati Allana do tega, da je izpolnjeval njene želje.

Rekla je: »Jutri bo igrala Blanche. Rada bi jo videla, Allan.«

Allan je poskrbel za ložo in gledal Blancheo, čeprav ga je dolgočasilo, motriti histerično žensko, ki se je zdaj krčevito jokala, zdaj krčevito smejala.

Odslej je Newyork videval Allana in Ethelo pogostoma skupaj. Ethel se je vozila malone vsak dan po Broadwayu v Allanovem caru. In Allan je vozil sam, kakor svoj čas, ko mu je bilo zdravje še trdno. Zad pa je sedela Ethel Lloyd, zavita v plašč in vihrajoče tenčice, in iz za napol spušenih trepalnic pogledavala po cesti.

(Dalje prihodnjik.)

Mala oznanila.

Auto, 16 PH, prav malo rabljen, 4 sedeži, brez pogreška, se proda. Cena niska. Za videti v garaži Jug, Maribor, Tržaška 16. 95

Električni pianino (Hupfeld), svira električno in ročno, se proda s vsem potrebnim. Maribor, Nova vas, Vrtna ul. 10. 96

Meblovano sobo se išče. Pomoč na upravo »Tabora« pod »K. P.« 91

Pohištvo za eno sobo, mehki les, se takoj proda. Ogleda se od 8.—10. ure v Marijini ulici št. 27. 94

Drva cenejša! Trda brezova, poluha, klaster 350 D, dekler zaloga traje v Rajčevi ulici 7. 90

Zelo lep kimono, primerne plesne obleke, kostumi za maske, bluze, traki, lakasti čevlji, pozlačeni in barvani plesni čevlji, nov klak, fina salonska obleka, moški čevlji, zelo lep zimski plašč (še predvojno blago) ter različne stvari, vse po ceni. Cankarjeva ulica (Reiserstrasse) št. 2, II. nadst., na levo, vrata 8. 93 3-1

Genilni jermeni v vseh dimenzijah, kakor tudi sival in vezal. jermeni se dabo pri IVANU KRAVOS, Aleksandrova cesta 13. 51 10-3

Pohištvo lastnega izdelka, spalno, jedilno sobo, kuhinjske opreme po znižanih cenah. Tovarna pohištva Koroška cesta št. 46. 43 5-4

Vedno na izbrlo

premog

vseh domačih rudokopov, prima suha drva, bukova, hrastova in borovala, cela in rezana. Prevzamem naročila za vsako količino in dostavljam na dom. Najnižje dnevne cene!

Prodaja premoga in drv na debelo in drobno, Tattenbachova ulica 13, Apih poprej Lippert. 88

Velika zavarovalna družba išče spretnega

akviziterja

za Maribor in okolico proti visoki proviziji, eventualno tudi stalni plači. Ponudbe do 23. t. m. pod »M. H. 182« na upravo lista. 92

Kamenolom

za izdelovanje brusnih kamenov razne velikosti v bližini železnice se proda. Cena 60.000 Din. Več se izve v parni pekarni na Glavnem trgu, Strausgittl. 89

LOKAL

za sedlarsko in jermenarsko delavnico se išče na primeren kraju za tako obrt, t. j. da se lahko vozniški s konji mimogrede ustavi. Ustmene ali pismene ponudbe na trdno Ivan Kravos, Aleksandrova cesta 13 ali pa Koroška cesta 17. 50 10-3

Zamenjava stanovanja.

Snažno stanovanje v Sodal ulici z eno sobo in kuhinjo so zamenja s stanovanjem z dvema sobama in kuhinjo, event. tudi v okolici. Naslov pove uprava.

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze sočutja ob priliki smrti in pogreba naše blage mamice, gospe

Barbare Pohar

izrekamo našo iskreno zahvalo vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njen spomin.

Maribor-Studenci, 15. januarja 1923.

Zalujoči ostali.

Zahtevajte povsod »TABOR«

Agraria, družba z o. z. v Mariboru

Aleksandrova cesta št. 26

kupuje:

po dnevni cenah orehe in fižol.

prodaja:

čebulo, krompir in jabolka po najnižjih cenah.

Prej nego kupite pohištvo

oglejte si spalnice in druge dele pohištva pri

Juriju Zupaniču

mizarju za fino pohištvo

Maribor, Orožnova ulica števil. 7.

Ti izdelki prekašajo po fini in solidni izdelavi tudi najboljšo insemko izdelke, prodajajo se pa po mnogo nižjih cenah.